ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)

της 22ας Ιανουαρίου 2004 *

Στην υπόθεση C-353/01 P,

Olli Mattila, εκπροσωπούμενος από τον Z. Sundström, asianajaja, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

αναιρεσείων,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως που εξέδωσε στις 12 Ιουλίου 2001 το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (πέμπτο τμήμα) στην υπόθεση T-204/99, Mattila κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. II-2265), με την οποία ζητείται η εξαφάνιση της αποφάσεως αυτής,

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι

το **Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως,** εκπροσωπούμενο από τους J. Aussant και M. Bauer, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

και

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

η **Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,** εκπροσωπούμενη από τους C. Docksey και U. Wölker, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθών πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. Gulmann, προεδρεύοντα του έκτου τμήματος, J. N. Cunha Rodrigues (εισηγητή), J.-P. Puissochet, R. Schintgen και F. Macken, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Léger
γραμματέας: H. von Holstein, βοηθός γραμματέας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 26ης Φεβρουαρίου 2003, κατά τη διάρκεια της οποίας ο O. Mattila εκπροσωπήθηκε από τους Z. Sundström και M. Kauppi, asianajaja, το Συμβούλιο από την J. Aussant και η Επιτροπή από τον X. Lewis,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 10ης Ιουλίου 2003,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 14 Σεπτεμβρίου 2001, ο O. Mattila άσκησε, βάσει του άρθρου 49 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, αναίρεση κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 12ης Ιουλίου 2001, Mattila κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. II-2265, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή με την οποία ο αναιρεσείων είχε ζητήσει, κυρίως, την ακύρωση των αποφάσεων της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως της 5ης και 12ης Ιουλίου 1999, αντιστοίχως, που του απαγόρευσαν την πρόσβαση σε ορισμένα έγγραφα (στο εξής: επίδικες αποφάσεις).

Νομικό πλαίσιο

2 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση διαπιστώθηκαν τα εξής:

«1 Το Συμβούλιο και η Επιτροπή ενέκριναν, στις 6 Δεκεμβρίου 1993, έναν κώδικα συμπεριφοράς όσον αφορά την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα της Επιτροπής και του Συμβουλίου (ΕΕ L 340, σ. 41, στο εξής: κώδικας συμπεριφοράς), με σκοπό να καθορίσουν τις αρχές που διέπουν την πρόσβαση στα έγγραφα που βρίσκονται στην κατοχή τους.

2 Ο κώδικας συμπεριφοράς θεσπίζει την ακόλουθη γενική αρχή:

"Το κοινό θα έχει την ευρύτερη δυνατή πρόσβαση στα έγγραφα που βρίσκονται στην κατοχή της Επιτροπής και του Συμβουλίου."

3 Ως "έγγραφο" ορίζεται "κάθε γραπτό κείμενο, ανεξάρτητα από το χρησιμοποιούμενο υλικό υπόθεμα, που περιέχει υφιστάμενα στοιχεία και βρίσκεται στην κατοχή του Συμβουλίου ή της Επιτροπής".

4 Οι περιστάσεις που μπορεί να επικαλεστεί ένα κοινοτικό όργανο για να δικαιολογήσει την απόρριψη αιτήσεως προσβάσεως σε έγγραφα απαριθμούνται στον κώδικα συμπεριφοράς ως εξής:

"Τα θεσμικά όργανα αρνούνται την πρόσβαση σε έγγραφο του οποίου η κοινολόγηση είναι δυνατό να αποβεί εις βάρος:

— της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος (δημόσια ασφάλεια, διεθνείς σχέσεις, νομισματική σταθερότητα, δικαστικές διαδικασίες, επιθεωρήσεις και έρευνες),

[...]

Τα θεσμικά όργανα μπορούν επίσης να αρνηθούν την πρόσβαση για να εξασφαλίσουν την προστασία του συμφέροντος του θεσμικού οργάνου σε συνάρτηση με το απόρρητο των διασκέψεών του."

5 Ο κώδικας συμπεριφοράς ορίζει επίσης ότι:

"Η Επιτροπή και το Συμβούλιο λαμβάνουν τα μέτρα για την εφαρμογή των προαναφερομένων διατάξεων πριν από την 1η Ιανουαρίου 1994."

6 Για να διασφαλίσει την εκπλήρωση της υποχρεώσεως αυτής, το Συμβούλιο εξέδωσε, στις 20 Δεκεμβρίου 1993, την απόφαση 93/731/ΕΚ σχετικά με την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Συμβουλίου (ΕΕ L 340, σ. 43).

7 Το άρθρο 4 της αποφάσεως 93/731 επαναλαμβάνει τις περιστάσεις που μπορεί να επικαλεστεί το Συμβούλιο για να δικαιολογήσει την απόρριψη αιτήσεως προσβάσεως σε έγγραφα, όπως αυτές απαριθμούνται στον κώδικα συμπεριφοράς.

8 Η Επιτροπή, για να διασφαλίσει την εκπλήρωση της υποχρεώσεως αυτής, εξέδωσε, στις 8 Φεβρουαρίου 1994, την απόφαση 94/90/ΕΚΑΧ, ΕΚ, Ευρατόμ, σχετικά με την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα της Επιτροπής (ΕΕ L 46, σ. 58). Με το άρθρο 1 της αποφάσεως αυτής θεσπίζεται τυπικώς ο κώδικας συμπεριφοράς, του οποίου το κείμενο περιλαμβάνεται στο παράρτημά της.»

Ιστορικό της διαφοράς

3 Στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το ιστορικό της διαφοράς παρατέθηκε συνοπτικώς ως εξής:

«9 Στις 8 Μαρτίου 1999, ο προσφεύγων, μέσω του συμβούλου του, απευθύνθηκε στη Γενική Διεύθυνση "Εξωτερικές σχέσεις: Ευρώπη και νέα ανεξάρτητα κράτη, κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτικής ασφαλείας, εξωτερική υπηρεσία" της Επιτροπής για να του επιτραπεί η πρόσβαση στα ακόλουθα έγγραφα:

— "ημερήσια διάταξη της μικτής επιτροπής ΕΕ-Ρωσία, της 17ης Φεβρουαρίου 1997, έγγραφο συνεδριάσεως 32 (ομάδα Ανατολικής Ευρώπης και Κεντρικής Ασίας)·

— Ρωσία, προετοιμασία του πρώτου συμβουλίου συνεργασίας στο πλαίσιο της συμφωνίας εταιρικής σχέση και συνεργασίας, της 8.12.1997, με ημερομηνία 14.11.1997 [IA.C.2.SG:jhp D(97)]·

— πρώτο συμβούλιο συνεργασίας ΕΕ-Ρωσικής Ομοσπονδίας (Βρυξέλλες, 27 Ιανουαρίου 1998), σχολιασμένο σχέδιο ημερησίας διατάξεως της 9.1.1998. Έγγραφο UE-RU 1001/98·

— παράρτημα των πρακτικών της συνεδριάσεως της επιτροπής συνεργασίας ΕΕ-Ρωσίας της 7.4.1998. Έγγραφο συνεδριάσεως 23/98 (ομάδα Ανατολικής Ευρώπης και Κεντρικής Ασίας)·

— σχολιασμένη ημερησία διάταξη της συνεδριάσεως της επιτροπής συνεργασίας ΕΕ-Ρωσία της 20.4.1998, έγγ. συνεδριάσεως 35/98 (ομάδα Ανατολικής Ευρώπης και Κεντρικής Ασίας)".

10 Με επιστολή της ίδιας ημέρας, που περιήλθε στο Συμβούλιο στις 12 Μαρτίου 1999, ο προσφεύγων ζήτησε από το Συμβούλιο πρόσβαση στα ακόλουθα έγγραφα:

— "Αποτελέσματα των εργασιών της ομάδας 'Ανατολική Ευρώπη και Κεντρική Ασία' της 23ης Σεπτεμβρίου 1997, προηγ. έγγρ. 10188/97 NIS 116, με ημερομηνία 24 Σεπτεμβρίου 1997 (30.09)· 10859/97.

— Ενημερωτικό σημείωμα ΕΕ-Ηνωμένες Πολιτείες: DS 27/98: το έγγραφο αυτό εμπίπτει στο 'ΕΕ ΙΙΙ τμήμα'.

— Πρώτο συμβούλιο συνεργασίας ΕΕ-Ουκρανίας, Βρυξέλλες, 8-9 Ιουνίου 1998: σχολιασμένο σχέδιο ημερησίας διατάξεως ΕΕ-Ουκρανία της 15.5.1998. Έγγραφο της συνεδριάσεως 40/98 (ομάδα 'Ανατολική Ευρώπη και Κεντρική Ασία').

— COREU: COEST/CODIA: έκθεση σχετικά με τη συνεδρίαση τη τρόικας της ομάδας 'Ανατολική Ευρώπη και Κεντρική Ασία' και των Ηνωμένων Πολιτειών της 10ης Φεβρουαρίου 1998. PESC/SEC/0203/98.

— COREU/COEST Ενεργειακοί πόροι της Κασπίας: σχέδιο δηλώσεως ΕΕ-Ηνωμένες Πολιτείες της 11.5.1998. PESC/PRES/LON/1239/98.

— COREU: COCEN COEST: Ρωσία-Λετονία: σύσκεψη με τον Primakov της 8.5.1998. PESC/PRES/LON/1244/98."

11 Επειδή τα έγγραφα που ζητήθηκαν είχαν, εν μέρει, καταρτισθεί στο πλαίσιο από κοινού εργασίας των δύο κοινοτικών οργάνων, το Συμβούλιο και η Επιτροπή είχαν ανεπίσημες επαφές προς συντονισμό των απαντήσεων που επρόκειτο να δώσουν στις αιτήσεις αυτές.

12 Με έγγραφο της 19ης Απριλίου 1999, το Συμβούλιο γνωστοποίησε στον προσφεύγοντα την απόφασή του να του επιτρέψει την πρόσβαση στο έγγραφο 10859/97, πρώτο έγγραφο του καταλόγου που κατήρτισε ο προσφεύγων και έθεσε υπόψη του Συμβουλίου. Όσον αφορά τα υπόλοιπα έγγραφα στα οποία ζητήθηκε πρόσβαση, το Συμβούλιο απέρριψε την αίτηση του προσφεύγοντος τονίζοντας τα ακόλουθα: "[Κ]άθε ένα από τα έγγραφα αυτά αφορά διαπραγμεύσεις με τρίτες χώρες. Η κοινολόγηση των κειμένων αυτών θα μπορούσε να πλήξει τη θέση της ΕΕ στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων αυτών ή, ενδεχομένως, κάθε μελλοντική διαπραγμάτευση μεταξύ της ΕΕ και των εν λόγω χωρών ή άλλων τρίτων χωρών". Σημείωσε επίσης ότι τα εν λόγω έγγραφα δεν μπορούσαν, με βάση το άρθρο 4, παράγραφος 1, της αποφάσεως 93/731, να τεθούν στη διάθεση του προσφεύγοντος.

13 Με έγγραφο της ίδιας ημερομηνίας, η Επιτροπή απέρριψε την αίτηση προσβάσεως σε έγγραφα του προσφεύγοντος. Συναφώς, επικαλέστηκε την προβλεπόμενη από τον κώδικα συμπεριφοράς εξαίρεση λόγω δημοσίου συμφέροντος και αναφέρθηκε στην ανάγκη προστασίας του απορρήτου των συζητήσεων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και των τρίτων χωρών.

14 Με επιστολές της 30ής Απριλίου 1999, ο προσφεύγων, μέσω του συμβούλου του, υπέβαλε επαναληπτικές αιτήσεις στα δύο κοινοτικά όργανα, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, της αποφάσεως 93/731 και το άρθρο 2, παράγραφος 2, της αποφάσεως 94/90, προκειμένου να επιτύχει την κοινοποίηση των εγγράφων στα οποία δεν του επετράπη η πρόσβαση.

15 Με έγγραφο της 5ης Ιουλίου 1999 προς τον σύμβουλο του προσφεύγοντος, η Επιτροπή απέρριψε την επαναληπτική αίτηση. Σχετικώς, ο Γενικός Γραμμα-

τείας της Επιτροπής διευκρίνισε, κατ' αρχάς, ότι δεν ήταν δυνατός ο προσδιορισμός του εγγράφου 4 (παράρτημα των πρακτικών της συνεδριάσεως της επιτροπής συνεργασίας ΕΕ-Ρωσίας της 7.4.1998, έγγραφο συνεδριάσεως 23/98, ομάδα Ανατολικής Ευρώπης και Κεντρικής Ασίας). Εν συνεχεία, ανέφερε τα ακόλουθα:

"Κατόπιν μελέτης της αιτήσεώς σας σχετικά με τα υπόλοιπα έγγραφα, είμαι υποχρεωμένος να επιβεβαιώσω ότι δεν μπορώ να σας κοινοποιήσω τα έγγραφα αυτά, διότι καλύπτονται από την υποχρεωτική εξαίρεση που αντλείται από την προστασία του δημοσίου συμφέροντος και, ειδικότερα, των διεθνών σχέσεων. Η εξαίρεση αυτή προβλέπεται ρητώς στον κώδικα συμπεριφοράς όσον αφορά την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα της Επιτροπής και του Συμβουλίου, που θεσπίστηκε από την Επιτροπή στις 4 Φεβρουαρίου 1994.

Καθένα από τα αιτούμενα έγγραφα περιλαμβάνει λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τη θέση που πρόκειται να λάβει η Ευρωπαϊκή Ένωση στις σχέσεις της με τη Ρωσία. Συνεπώς, η κοινολόγηση των εγγράφων αυτών θα μπορούσε να πλήξει τη θέση της ΕΕ στις παρούσες και μέλλουσες διαπραγματεύσεις με την τρίτη αυτή χώρα. Επομένως, τα έγγραφα αυτά δεν μπορούν να σας κοινοποιηθούν.

Τα έγγραφα αυτά καταρτίστηκαν από τις υπηρεσίες της Επιτροπής για τις αντίστοιχες υπηρείσες του Συμβουλίου. Αφού το Συμβούλιο αρνήθηκε την πρόσβαση σε παρόμοια έγγραφα για τους προεκτεθέντες λόγους, η Επιτροπή δεν δύναται, για τον ίδιο λόγο, να σας επιτρέψει την πρόσβαση στα έγγραφα αυτά."

16 Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου ετοίμασε ένα σχέδιο απαντήσεως το οποίο, κατ' αρχάς, εξετάστηκε από την ομάδα "πληροφόρηση" της επιτροπής μονίμων αντιπροσώπων (Coreper) κατά τη συνεδρίασή της της 23ης Ιουνίου 1999. Όλες οι αντιπροσωπείες ενέκριναν το σχέδιο απαντήσεως του Γενικού Γραμματέα περί μη κοινολογήσεως των εγγράφων με βάση το άρθρο 4, παράγραφος 1, της αποφάσεως 93/731. Το σχέδιο αυτό απαντήσεως περιλήφθηκε, στη συνέχεια, "στο σημείο Ι" της ημερησίας διατάξεως της συνε-

δριάσεως της 30ής Ιουνίου 1999 του Coreper II, που αποτελείται από τους πρέσβεις μονίμους αντιπροσώπους των κρατών μελών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ακολούθως στο "σημείο Α" της ημερησίας διατάξεως του Συμβουλίου και ενεκρίθη από το τελευταίο στις 12 Ιουλίου 1999. Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου κοινοποίησε την αρνητική απάντηση στον προσφεύγοντα με επιστολή της 14ης Ιουλίου 1999. Η επιστολή αυτή έχει ως εξής:

"Το Συμβούλιο εξέτασε ενδελεχώς τα προεκτεθέντα έγγραφα και κατέληξε στο ακόλουθο συμπέρασμα:

1. DS 27/98: ΕΕ-ΗΠΑ γενικό σημείωμα σχετικά με την Ουκρανία, καταρτισθέν από τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς εξέταση από την ομάδα εργασίας 'Ανατολική Ευρώπη και Κεντρική Ασία'. Το έγγραφο περιγράφει με εξαιρετική ακρίβεια τη θέση της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και τους στόχους προτεραιότητας των διαπραγματεύσεων που πρόκειται να διεξαχθούν με τις Ηνωμένες Πολιτείες σχετικά με την Ουκρανία. Η κοινολόγηση της στρατηγικής αυτής θα μπορούσε να αποβεί εις βάρος των συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ενώσεως στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων αυτών καθώς και στο πλαίσιο άλλων ανάλογων διαπραγματεύσεων με τρίτες χώρες.

Εξάλλου, η κοινολόγηση σχολίων και σκέψεων όπως αυτές που περιλαμβάνονται στο έγγραφο θα μπορούσε να έχει αρνητικό αντίκτυπο στις σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ενώσεως με την Ουκρανία.

Για τους λόγους αυτούς, το Συμβούλιο, κατόπιν συμφωνίας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αποφάσισε ότι, με βάση το άρθρο 4, παράγραφος 1, της αποφάσεως [93/731] (διεθνείς σχέσεις), δεν μπορεί να επιτραπεί η πρόσβαση στο έγγραφο αυτό.

2. DS 40/98: σχολιασμένο σχέδιο ημερησίας διατάξεως (θεματολογίου) για το πρώτο συμβούλιο συνεργασίας Ευρωπαϊκής Ενώσεως/Ουκρανίας (8/9 Ιουνίου 1998) που παρουσιάστηκε στην ομάδα εργασίας 'Ανατολική Ευρώπη και Κεντρική Ασία' από τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το έγγραφο περιλαμβάνει διεξοδικά σχόλια επί όλων των θεμάτων της ημερησίας διατάξεως συμπεριλαμβανομένων των θέσεων και των στόχων της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Η γνωστοποίηση των σχολίων αυτών θα μπορούσε να αποβεί εις βάρος της θέσεως της Ευρωπαϊκής Ενώσεως στις προσεχείς συνεδριάσεις του συμβουλίου συνεργασίας καθώς και των σχέσεών της με την Ουκρανία γενικώς.

Το Συμβούλιο αποφάσισε, επομένως, κατόπιν συμφωνίας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ότι δεν μπορεί να επιτραπεί η πρόσβαση στο έγγραφο αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, της αποφάσεως [93/731] (διεθνείς σχέσεις).

3. COREU PESC/SEC/0203/98: εμπιστευτική έκθεση σχετικά με τη συνεδρίαση της τρόικας Ανατολική Ευρώπη/Ομάδα εργασίας 'Κεντρική Ασία και Ηνωμένες Πολιτείες' (Ουάσιγκτον, 10 Φεβρουαρίου 1998).

Το έγγραφο περιλαμβάνει λεπτομερή σχόλια, που διατυπώθηκαν από την αμερικανική αντιπροσωπεία κατά τη διάρκεια της συνεδριάσεως της τρόικας η οποία ήταν εμπιστευτική. Περιλαμβάνει επίσης εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και των Ηνωμένων Πολιτειών ως προς την κατάσταση και την πολιτική τρίτων χωρών, των οποίων η κοινολόγηση θα μπορούσε να βλάψει τη θέση της Ευρωπαϊκής Ενώσεως στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων με τις χώρες αυτές

Επομένως, το Συμβούλιο αποφάσισε ότι δεν μπορεί να επιτραπεί η πρόσβαση στο έγγραφο αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, της αποφάσεως [93/731] (διεθνείς σχέσεις).

4. COREU PESC/PRES/1239/98: COEST Ενεργειακοί πόροι της Κασπίας: σχέδιο δηλώσεως ΕΕ-ΗΠΑ. Το εμπιστευτικό αυτό έγγραφο καταρτίστηκε για την προετοιμασία της διαπραγματευτικής θέσεως της Ευρωπαϊκής Ενώσεως με τις Ηνωμένες Πολιτείες ως προς το θέμα των ενεργειακών πόρων της Κασπίας. Η γνωστοποίηση των περιλαμβανόμενων στο έγγραφο αυτό πληροφοριών θα μπορούσε να βλάψει τα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ενώσεως στις διαπραγματεύσεις αυτές που βρίσκονται ακόμη σε εξέλιξη καθώς και σε άλλες ανάλογες διαπραγματεύσεις που πρόκειται να διεξαχθούν στο μέλλον.

Το Συμβούλιο αποφάσισε, επομένως, ότι δεν μπορεί να επιτραπεί η πρόσβαση στο έγγραφο αυτό σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, της αποφάσεως [93/731] (διεθνείς σχέσεις).

5. COREU PESC/PRES/LON/1244/98: COEST: Ρωσία-Λετονία: συνάντηση με τον Primakov (8 Μαΐου 1998). Το έγγραφο αυτό αφορά σχόλια που διατύπωσε ο Primakov στο πλαίσιο εμπιστευτικής διμερούς συναντήσεως των υπουργών Εξωτερικών.

Εξάλλου, το έγγραφο αφορά εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και της Ρωσίας σχετικά με την κατάσταση και την πολιτική τρίτων χωρών καθώς και τις εν εξελίξει διαπραγματεύσεις με τις εν λόγω τρίτες χώρες. Η γνωστοποίηση των εκτιμήσεων αυτών θα μπορούσε να πλήξει τις σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και της Ρωσίας καθώς και τις διαπραγματευτικές τους θέσεις με τις χώρες αυτές.

Για τον λόγο αυτό το Συμβούλιο αποφάσισε ότι δεν μπορεί να επιτραπεί η πρόσβαση στο έγγραφο αυτό σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, της αποφάσεως [93/731] (διεθνείς σχέσεις).”»

Αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

4 Στις 23 Σεπτεμβρίου 1999, ο O. Mattila άσκησε προσφυγή ενώπιον του Πρωτοδικείου, με την οποία ζήτησε, κυρίως, την ακύρωση των επίδικων αποφάσεων.

5 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Πρωτοδικείο απέρριψε, αφενός, ως προδήλως απαράδεκτους, τον έκτο, έβδομο και όγδοο λόγο ακυρώσεως, που αντλούνται, αντιστοίχως, από την παραβίαση της «αρχής της ανεξάρτητης εκτιμήσεως», την κατάχρηση εξουσίας και την παράβαση του καθήκοντος συνεργασίας και, αφετέρου, ως αβάσιμους, τους πέντε άλλους λόγους ακυρώσεως που προέβαλε ο O. Mattila, οι οποίοι αντλούνται, αντιστοίχως, από την πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως κατά την ερμηνεία της αφορώσας την προστασία των διεθνών σχέσεων εξαιρέσεως και από την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, καθόσον δεν εξετάστηκε η δυνατότητα παροχής μερικής προσβάσεως στα επίμαχα έγγραφα, ούτε επετράπη τέτοια πρόσβαση (πρώτος και δεύτερος λόγος ακυρώσεως), από την παραβίαση της αρχής ότι η αίτηση προσβάσεως πρέπει να εξετάζεται σε σχέση με κάθε έγγραφο καθώς και από την παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως (τρίτος και τέταρτος λόγος ακυρώσεως) και τη μη συνεκτίμηση του ειδικού συμφέροντος του προσφεύγοντος να αποκτήσει πρόσβαση στα έγγραφα (πέμπτος λόγος ακυρώσεως). Το Πρωτοδικείο απέρριψε επίσης το αίτημα του O. Mattila περί προσκομίσεως εγγράφων.

6 Απαντώντας στον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, το Πρωτοδικείο έκρινε, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«68 Από την προπαρατεθείσα απόφαση Hautala κατά Συμβουλίου προκύπτει ότι η αρχή της αναλογικότητας επιτρέπει στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή, σε

ειδικές περιπτώσεις κατά τις οποίες το μέγεθος του εγγράφου ή των προς απάλειψη χωρίων θα συνεπαγόταν δυσανάλογη διοικητική προσπάθεια, να σταθμίζει, αφενός, το συμφέρον της προσβάσεως του κοινού σε αποσπάσματα των εγγράφων και, αφετέρου, τον φόρτο της απαιτούμενης εργασίας (σκέψη 86). Το Συμβούλιο και η Επιτροπή θα μπορούσαν έτσι, στις ειδικές αυτές περιπτώσεις, να διασφαλίζουν το συμφέρον της χρηστής διοικήσεως.

69 Επιπλέον, αν το Συμβούλιο και η Επιτροπή έχουν την υποχρέωση, σύμφωνα με την προπαρατεθείσα απόφαση Hautala κατά Συμβουλίου, να εξετάζουν αν πρέπει να επιτρέψουν τη μερική πρόσβαση στα στοιχεία που δεν καλύπτονται από τις εξαιρέσεις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, με βάση την αρχή της χρηστής διοικήσεως, η απαίτηση να επιτραπεί μερική πρόσβαση δεν πρέπει να συνεπάγεται δυσανάλογη διοικητική προσπάθεια σε σχέση με το συμφέρον του αιτούντος να λάβει γνώση των στοιχείων αυτών. Υπό το πρίσμα αυτό, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή έχουν, εν πάση περιπτώσει, το δικαίωμα να μην επιτρέψουν τη μερική πρόσβαση σε περίπτωση που από την εξέταση των εν λόγω εγγράφων προκύπτει ότι η εν λόγω μερική πρόσβαση θα στερούνταν παντελώς νοήματος, διότι τα αποσπάσματα των εγγράφων αυτών, αν κοινολογούνταν, ουδόλως θα ήταν χρήσιμα στον αιτούντα την πρόσβαση.

70 Το Συμβούλιο και η Επιτροπή διαβεβαίωσαν, στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, ότι η μερική πρόσβαση δεν ήταν δυνατή, εν προκειμένω, διότι τα αποσπάσματα των εγγράφων στα οποία θα μπορούσε να επιτραπεί η πρόσβαση περιλάμβαναν τόσο λίγες πληροφορίες ώστε στερούνταν οποιαδήποτε χρησιμότητα για τον προσφεύγοντα. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το Συμβούλιο εξέθεσε ότι γενικώς τα εν λόγω έγγραφα δεν μπορούν να κατατμηθούν ευχερώς και δεν περιλαμβάνουν τμήματα που μπορούν εύκολα να αποσπασθούν.

71 Επομένως, τα καθών θεσμικά όργανα δεν αμφισβητούν ότι δεν εξέτασαν τη δυνατότητα να επιτρέψουν τη μερική πρόσβαση στα εν λόγω έγγραφα. Πάντως, ενόψει των παρασχεθεισών από τα καθών κοινοτικά όργανα εξηγήσεων και συνεκτιμωμένης της φύσεως των επίμαχων εγγράφων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η εξέταση αυτή δεν θα απέληγε, εν πάση περιπτώσει, στην παροχή μερικής προσβάσεως. Το γεγονός ότι τα καθού θεσμικά όργανα δεν εξέτασαν τη

δυνατότητα παροχής μερικής προσβάσεως δεν άσκησε, υπό τις ιδιαίτερες περιστάσεις της προκειμένης περιπτώσεως, καμιά επιρροή όσον αφορά το αποτέλεσμα της εκτιμήσεως των δύο κοινοτικών οργάνων (βλ., έτσι, αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 5ης Ιουνίου 1996, T-75/95, Günzler Aluminium κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-497, σκέψη 55, και της 27ης Φεβρουαρίου 1997, T-106/95, FFSA κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-229, σκέψη 199).

72 Συναφώς, πρέπει, πρώτον, να υπογραμμιστεί ότι, όπως διαπιστώθηκε προηγουμένως, τα επίμαχα έγγραφα καταρτίστηκαν στο πλαίσιο διαπραγματεύσεων και περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τη θέση της Ευρωπαϊκής Ενώσεως στο πλαίσιο των σχέσεών της με τη Ρωσία και την Ουκρανία, καθώς και στις διαπραγματεύσεις που πρόκειται να διεξαχθούν με τις Ηνωμένες Πολιτείες για το ζήτημα της Ουκρανίας. Ο ευαίσθητος χαρακτήρας των εγγράφων αυτών επιβεβαιώνεται, εξάλλου, από το γεγονός ότι, όπως διαβεβαίωσε ο προσφεύγων κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το ανώτατο δικαστήριο της Φινλανδίας τον καταδίκασε διότι κοινοποίησε στο ρωσικό κράτος έγγραφα των οποίων το περιεχόμενο συνέπιπτε σχεδόν με αυτό των εγγράφων στα οποία τα καθών κοινοτικά όργανα δεν του επέτρεψαν την πρόσβαση.

73 Δεύτερον, κανέναν στοιχείο δεν αναιρεί τον ισχυρισμό του Συμβουλίου ότι τα έγγραφα δεν είναι ευχερώς κατατμήσιμα και δεν περιλαμβάνουν τμήματα που μπορούν εύκολα να αποσπασθούν. Σχετικώς, πρέπει να διευκρινισθεί ότι ο προσφεύγων αβασίμως ισχυρίζεται ότι το έγγραφο COREU PESC/PRES/1239/98 περιλαμβάνει, κυρίως, το σχέδιο της δημοσίας δηλώσεως ΕΕ-Ηνωμένες Πολιτείες, το οποίο, λόγω ακριβώς του δημόσιου χαρακτήρα του, έπρεπε να κοινολογηθεί. Το γεγονός ότι το έγγραφο αυτό περιλαμβάνει στοιχεία που αποτέλεσαν αντικείμενο δημοσίας δηλώσεως δεν σημαίνει ότι το Συμβούλιο είχε την υποχρέωση να κοινολογήσει το σχέδιο της δηλώσεως αυτής, η οποία, εξ ορισμού, είχε χαρακτήρα απολύτως προπαρασκευαστικό και προοριζόταν, επομένως, για εσωτερική χρήση. Όπως το Συμβούλιο υπογράμμισε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, υφίστανται, γενικώς, διαφορές μεταξύ του σχεδίου μιας δηλώσεως και του τελικού κειμένου, οι οποίες αποκαλύπτουν τις διαστάσεις απόψεων, που καλύπτονται από το απόρρητο. Επιπλέον, η πληροφόρηση των πολιτών εξασφαλίζεται επαρκώς από τη δυνατότητά τους να λάβουν γνώση της τελικής διατυπώσεως της δηλώσεως.

74 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι τα καθών θεσμικά όργανα δεν παραβίασαν την αρχή της αναλογικότητας καθόσον δεν επέτρεψαν τη μερική πρόσβαση στα επίμαχα έγγραφα.»

Αίτηση αναιρέσεως

7 Ο O. Mattila επισημαίνει ότι, στην αίτησή του αναιρέσεως, επαναλαμβάνει όλους τους λόγους που προέβαλε ενώπιον του Πρωτοδικείου, με τους οποίους είχε ζητήσει από το Πρωτοδικείο τα εξής:

— να ακυρώσει τις αποφάσεις του Συμβουλίου και της Επιτροπής που αποτελούν αντικείμενο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως,

— να καλέσει το Συμβούλιο και την Επιτροπή να αναθεωρήσουν τη θέση τους και να επιτρέψουν στον αναιρεσείοντα την πρόσβαση στα ζητούμενα έγγραφα, όπως απαριθμούνται στις σχετικές με το αίτημά του επιστολές,

— να του παράσχει πρόσβαση, έστω και μερική, στα έγγραφα αυτά αφού διαγραφούν ή διασκευαστούν τα χωρία που μπορούν ευλόγως να χαρακτηριστούν ως δυνάμενα να βλάψουν τις διεθνείς σχέσεις της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

— να καταδικάσει αλληλεγγύως το Συμβούλιο και την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

8 Το Συμβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο:

— να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως ως απαράδεκτη, στο μέτρο που ο αναιρεσείων ζητεί από το Δικαστήριο να καλέσει το Συμβούλιο και την Επιτροπή να αναθεωρήσουν τη θέση τους και να επιτρέψουν στον αναιρεσείοντα την έστω και μερική πρόσβαση στα εν λόγω έγγραφα, αφού διαγράψει ή διασκευάσει τα [χωρία που μπορούν ευλόγως] να χαρακτηριστούν ως δυνάμενα να βλάψουν τις διεθνείς σχέσεις της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

— να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως κατά τα λοιπά, ως αβάσιμη,

— να καταδικάσει τον αναιρεσείοντα στα δικαστικά έξοδα.

9 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

— να κηρύξει την αίτηση αναιρέσεως εξ ολοκλήρου απαράδεκτη,

— να καταδικάσει τον αναιρεσείοντα στα έξοδα της παρούσας διαδικασίας,

ή, επικουρικώς,

— να κηρύξει την αίτηση αναιρέσεως μερικώς απαράδεκτη, στο μέτρο που το Δικαστήριο κλήθηκε να απευθύνει εντολές προς τα όργανα και να αναθεωρήσει την απόφαση του Πρωτοδικείου όσον αφορά το παραδεκτό των λόγων που αντλούνται από την παράβαση της υποχρεώσεως ανεξάρτητης εκτιμήσεως, από την κατάχρηση εξουσίας και από την παράβαση της υποχρεώσεως συνεργασίας,

— να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως κατά τα λοιπά και

— να καταδικάσει τον αναιρεσείοντα στα έξοδα της παρούσας διαδικασίας.

Επί του παραδεκτού της προσφυγής

Επιχειρήματα των διαδίκων

10 Το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι η αίτηση αναιρέσεως είναι προδήλως απαράδεκτη, στο μέτρο που ο O. Mattila ζητεί από το Δικαστήριο να του παράσχει πρόσβαση, έστω και μερική, στα επίδικα έγγραφα (σημεία 2 και 3 των αιτημάτων του αναιρεσείοντος). Ούτε το Πρωτοδικείο ούτε το Δικαστήριο μπορούν, στο πλαίσιο της ασκήσεως του ελέγχου νομιμότητας, να απευθύνουν εντολή προς τα όργανα ή να τα υποκαταστήσουν, προκειμένου για ζητήματα όπως η πρόσβαση στα έγγραφα.

11 Το Συμβούλιο προσθέτει ότι στο Δικαστήριο απόκειται να εκτιμήσει αν, κατά τα λοιπά, η αίτηση αναιρέσεως πληροί τις επιταγές της νομολογίας, σύμφωνα με την οποία η αίτηση αναιρέσεως δεν πρέπει να σκοπεί στην απλή επανεξέταση του δικογράφου της προσφυγής που ασκήθηκε ενώπιον του Πρωτοδικείου. Συγκεκρι-

μένα, ο O. Mattila περιορίζεται κατ' ουσίαν στην επανάληψη των ισχυρισμών που προέβαλε ενώπιον του Πρωτοδικείου, τα οποία εξετάστηκαν με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση. Ο μοναδικός νέος νομικός ισχυρισμός που προβάλλει, στηριζόμενος στις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Léger στην υπόθεση στο πλαίσιο της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 6ης Δεκεμβρίου 2001, C-353/99 P, Συμβούλιο κατά Hautala (Συλλογή 2001, σ. I-9565), αφορούσε το ζήτημα της μερικής προσβάσεως στα έγγραφα.

12 Η Επιτροπή θεωρεί ότι η αίτηση αναιρέσεως είναι προδήλως απαράδεκτη. Όπως υποστηρίζει, η αίτηση αναιρέσεως δεν πληροί τις επιταγές της νομολογίας, καθόσον επαναλαμβάνει κατ' ουσίαν τους ήδη προβληθέντες ενώπιον του Πρωτοδικείου και εξετασθέντες από αυτό ισχυρισμούς, και, επομένως, ισοδυναμεί με αίτηση επανεξετάσεως της αρχικής προσφυγής. Αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς του O. Mattila, το ζήτημα της αναλογικότητας και της μερικής προσβάσεως συζητήθηκε εκτενώς από τους διαδίκους και εξετάστηκε από το Πρωτοδικείο βάσει του αιτιολογικού της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 19ης Ιουλίου 1999, T-14/98, Hautala κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1999, σ. II-2489), η οποία, εν τω μεταξύ, επικυρώθηκε από το Δικαστήριο με την προπαρατεθείσα απόφαση Συμβούλιο κατά Hautala.

13 Επικουρικώς, η Επιτροπή υποστηρίζει, συμφωνώντας με το Συμβούλιο, ότι το δεύτερο και το τρίτο αίτημα είναι προδήλως απαράδεκτα.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

14 Όσον αφορά την αιτίαση περί μερικού απαραδέκτου των αιτημάτων, από τη σκέψη 7 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι ο O. Mattila, με την αίτησή του αναιρέσεως, ζητεί από το Δικαστήριο, πρώτον, να ακυρώσει τις επίδικες αποφάσεις, δεύτερον, να καλέσει το Συμβούλιο και την Επιτροπή να αναθεωρήσουν τη θέση τους και να καταστήσουν δυνατή την πρόσβαση στα ζητούμενα έγγραφα, όπως αυτά απαριθμούνται στις από 8 Μαρτίου 1999 επιστολές του, τρίτον, να του παράσχει πρό-

σβαση, έστω και μερική, στα έγγραφα αυτά, αφού διαγραφούν ή διασκευαστούν τα χωρία που μπορούν ευλόγως να χαρακτηριστούν ως δυνάμενα να βλάψουν τις διεθνείς σχέσεις της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και, τέταρτον, να καταδικάσει το Συμβούλιο και την Επιτροπή αλληλεγγύως στα δικαστικά έξοδα.

15 Όπως διαπίστωσε το Πρωτοδικείο με τη σκέψη 26 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, στο πλαίσιο του στηριζομένου στο άρθρο 230 ΕΚ ελέγχου νομιμότητας, ο κοινοτικός δικαστής δεν είναι αρμόδιος να απευθύνει εντολές (βλ., προκειμένου περί αναιρέσεως, μεταξύ άλλων, την απόφαση της 8ης Ιουλίου 1999, C-5/93 P, DSM κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-4695, σκέψη 36).

16 Υπό τις συνθήκες αυτές, η αίτηση αναιρέσεως είναι απαράδεκτη, διότι ο αναιρεσείων ζητεί από το Δικαστήριο, με το δεύτερο και το τρίτο αίτημά του, να καλέσει το Συμβούλιο και την Επιτροπή να αναθεωρήσουν τη θέση τους και να καταστήσουν δυνατή για τον αναιρεσείοντα την πρόσβαση στα οικεία έγγραφα, ή να του παράσχουν πρόσβαση, έστω και μερική, στα έγγραφα αυτά, αφού διαγραφούν ή διασκευαστούν τα χωρία που μπορούν ευλόγως να χαρακτηριστούν ως δυνάμενα να βλάψουν τις διεθνείς σχέσεις της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

17 Η αιτίαση περί απαραδέκτου των διαφόρων λόγων αναιρέσεων θα εξεταστεί στο πλαίσιο της εκτιμήσεως καθενός από τους λόγους αυτούς, οι οποίοι αντλούνται, πρώτον, από πρόδηλη πλάνη κατά την ερμηνεία της αφορώσας την προστασία των διεθνών σχέσεων εξαιρέσεως, δεύτερον, από την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, στο μέτρο που δεν παρασχέθηκε πρόσβαση στα οικεία έγγραφα ούτε άλλωστε εξετάστηκε η δυνατότητα παροχής της, τρίτον, από την παραβίαση της αρχής ότι οι αιτήσεις προσβάσεως πρέπει να εξετάζονται χωριστά για κάθε έγγραφο, τέταρτον, από την παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, στο μέτρο που το Πρωτοδικείο έκρινε ότι οι λόγοι στους οποίους στήριξαν οι καθών την απόρριψη της αιτήσεως προσβάσεως ήταν επαρκείς, καίτοι λακωνικοί, πέμπτον, από παραβίαση της αρχής της αντικειμενικόττας και της αρχής της ισότητας κατά την εκτίμηση του εννόμου συμφέροντος των αιτούντων της πρόσβαση στα έγγραφα, έκτον, από παραβίαση της υποχρεώσεως ανεξάρτητης εκτιμήσεως, έβδομον, από την κατάχρηση εξουσίας και, όγδοον, από την παράβαση του καθήκοντος συνεργασίας.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, στο μέτρο που δεν παρασχέθηκε πρόσβαση στα επίδικα έγγραφα ούτε εξετάστηκε η δυνατότητα παροχής της

Επιχειρήματα των διαδίκων

18 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, του οποίου η εξέταση πρέπει να προηγηθεί, ο O. Mattila προσάπτει, κατ' ουσίαν, στο Πρωτοδικείο εσφαλμένη εφαρμογή των αποφάσεων 93/731 και 94/90.

19 Σύμφωνα με το πρώτο σκέλος αυτού του λόγου αναιρέσεως, ο O. Mattila επισημαίνει ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 71 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ούτε το Συμβούλιο ούτε η Επιτροπή εξέτασαν τη δυνατότητα να του παράσχουν μερική πρόσβαση στα επίδικα έγγραφα. Το Πρωτοδικείο κακώς αρνήθηκε να ακυρώσει τις επίδικες αποφάσεις για τον λόγο αυτό στηριζόμενο, στο πλαίσιο της ίδιας σκέψεως της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, στο ότι, λαμβανομένων υπόψη των διευκρινίσεων που παρέσχον τα εν λόγω όργανα κατά τη δίκη όσον αφορά τη φύση των επίδικων εγγράφων, ακόμη και αν τα όργανα αυτά είχαν προβεί στην εν λόγω εξέταση, δεν θα μπορούσαν να καταστήσουν δυνατή τη μερική πρόσβαση.

20 Με το δεύτερο σκέλος αυτού του λόγου αναιρέσεως, ο O. Mattila αναφέρει ότι στον αιτούντα απόκειται να αποφασίσει αν τα στοιχεία που περιέχει ένα έγγραφο στο οποίο ζητείται η πρόσβαση παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τον ίδιο και ότι δεν απόκειται στο Πρωτοδικείο να αποφανθεί σχετικώς στηριζόμενο μόνο στον ισχυρισμό του οργάνου ότι το εν λόγω έγγραφο βρίσκεται στην κατοχή του. Επομένως, το Πρωτοδικείο κακώς δέχθηκε ότι η απαγόρευση μερικής προσβάσεως μπορεί να στηριχθεί ιδίως στο ότι τα χωρία των οικείων εγγράφων περιέχουν τόσο λίγα στοιχεία ώστε δεν παρουσιάζουν καμία χρησιμότητα για τον ενδιαφερόμενο (σκέψεις 69 έως 71 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως).

21 Το Συμβούλιο επισημαίνει ότι οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Léger στην υπόθεση στο πλαίσιο της οποίας εκδόθηκε η προπαρατεθείσα απόφαση Συμβούλιο κατά Hautala, δεν μπορούν να τύχουν άμεσης εφαρμογής στην παρούσα υπόθεση, στο μέτρο που αφορούν μόνον το γενικό ζήτημα της μερικής προσβάσεως, ενώ, εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο επελήφθη αποκλειστικώς του ζητήματος αν το ότι, εν προκειμένω, τα οικεία όργανα δεν εξέτασαν αν αυτή η δυνατότητα μερικής προσβάσεως είχε επίπτωση στην απόφαση περί απαγορεύσεως της πλήρους προσβάσεως. Δεδομένων όμως των σχετικών με το περιεχόμενο των επίδικων εγγράφων στοιχείων που διέθετε το Πρωτοδικείο, ουδεμία σχετική επίκριση μπορούσε να του απευθυνθεί. Το Συμβούλιο υπενθυμίζει, στο πλαίσιο αυτό, ότι το Πρωτοδικείο δεν ήταν σε θέση να διατάξει την προσκόμιση των επίδικων εγγράφων και έπρεπε να προσφύγει στην περιγραφή της δομής και του περιεχομένου των εγγράφων στην οποία προέβησαν οι διάδικοι, στο μέτρο που η σχετική με το ζήτημα αυτό τροποποίηση που επέφερε το άρθρο 67 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου (ΕΕ L 322 της 19ης Δεκεμβρίου 2000, σ. 4) τέθηκε σε ισχύ την 1η Φεβρουαρίου 2001, ενώ η ενώπιον του Πρωτοδικείου επ' ακροατηρίου συζήτηση είχε διεξαχθεί στις 21 Νοεμβρίου 2000.

22 Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δεν θέτει εν αμφιβόλω την προπαρατεθείσα απόφαση Συμβούλιο κατά Hautala, σύμφωνα με την οποία το Συμβούλιο υποχρεούται να εξετάζει τη δυνατότητα μερικής προσβάσεως. Σύμφωνα με τη νομολογία, το Συμβούλιο μπορεί να περιοριστεί στο να εξετάσει αν η διαπιστωθείσα πλάνη περί το δίκαιο είχε επίπτωση στο αποτέλεσμα της εξετάσεως που διενήργησε το οικείο όργανο. Το Πρωτοδικείο ορθώς κατέληξε, επομένως, στο ότι αυτό δεν συνέβαινε και ότι η επίδικη απόφαση έπρεπε, κατά συνέπεια, να διατηρηθεί σε ισχύ.

23 Το Συμβούλιο επισημαίνει εξάλλου ότι, μολονότι, σε γενικές γραμμές, στον αιτούντα απόκειται να εκτιμήσει αν τα κοινοποιηθέντα χωρία του είναι χρήσιμα, είναι δυνατόν να υφίστανται αντικειμενικά στοιχεία ενόψει των οποίων η μερική κοινοποίηση εγγράφου δεν μπορεί προφανώς να παράσχει στον αιτούντα άλλες πληροφορίες πλην αυτών που έχει ήδη στη διάθεσή του. Αυτό συμβαίνει εν προκειμένω, όπως άλλωστε δέχθηκε ο Mattila σε κάποιο βαθμό. Θα ήταν παράλογη και αντίθετη προς τις αρχές της χρηστής διοικήσεως και της αναλογικότητας η κοινοποίηση κειμένων που συνιστούν προσαρμοσμένη απόδοση των εγγράφων και αποτελούνται σχεδόν αποκλειστικώς από λευκές σελίδες.

24 Σύμφωνα με την Επιτροπή, το Πρωτοδικείο προφανώς εξέτασε και εφάρμοσε την αρχή της αναλογικότητας υπό τις ειδικές περιστάσεις της προκειμένης υποθέσεως. Το Πρωτοδικείο ρητώς δέχθηκε το επιχείρημα του Ο. Mattila ότι τα όργανα έπρεπε να εξετάσουν αν έπρεπε να του παράσχουν μερική τουλάχιστο πρόσβαση στα επίδικα έγγραφα (σκέψη 66 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως). Το Πρωτοδικείο απέρριψε το επιχείρημα του Συμβουλίου ότι η προπαρατεθείσα απόφαση Hautala κατά Συμβουλίου δεν έπρεπε να ληφθεί υπόψη, επιβεβαίωσε δε και εφάρμοσε την ανάλυση που πραγματοποιήθηκε όσον αφορά τόσο την αρχή της αναλογικότητας όσο και τη διαφύλαξη της χρηστής διοικήσεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

— Επί του παραδεκτού του δευτέρου λόγου αναιρέσεως

25 Επιβάλλεται η υπενθύμιση ότι, κατά πάγια νομολογία, από τα άρθρα 225 ΕΚ, 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου και 112, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να παραθέτει επακριβώς τα επικρινόμενα σημεία της αποφάσεως της οποίας ζητείται η αναίρεση, καθώς και τα νομικά επιχειρήματα που στηρίζουν κατά τρόπο συγκεκριμένο το αίτημα αυτό (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 6ης Μαρτίου 2003, C-41/00 P, Interporc κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-2125, σκέψη 15).

26 Δεν πληροί τις επιταγές περί αιτιολογήσεως που απορρέουν από τις διατάξεις αυτές η αίτηση αναιρέσεως η οποία περιορίζεται στην επανάληψη ή στην κατά γράμμα παράθεση των λόγων και επιχειρημάτων που έχουν ήδη προβληθεί ενώπιον του Πρωτοδικείου, περιλαμβανομένων και εκείνων που στηρίζονται σε πραγματικούς ισχυρισμούς που έχουν ρητώς απορριφθεί από το Πρωτοδικείο (βλ., μεταξύ άλλων, την προπαρατεθείσα απόφαση Interporc κατά Επιτροπής, σκέψη 16).

27 Εντούτοις, εφόσον ο αναιρεσείων αμφισβητεί την ερμηνεία ή την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου από το Πρωτοδικείο, τα νομικά ζητήματα που εξετάστηκαν πρωτοδίκως μπορούν να αποτελέσουν εκ νέου αντικείμενο συζητήσεως κατά την εξέταση αιτήσεως αναιρέσεως. Πράγματι, αν ο αναιρεσείων δεν μπορούσε να στηρίξει, κατά τον τρόπο αυτό, την αίτησή του αναιρέσεως σε λόγους και επιχειρήματα που προέβαλε ήδη ενώπιον του Πρωτοδικείου, η αναιρετική διαδικασία θα εστερείτο μέρος του νοήματός της (βλ., μεταξύ άλλων, την προπαρατεθείσα απόφαση Interporc κατά Επιτροπής, σκέψη 17).

28 Όπως προκύπτει από τις σκέψεις 18 έως 20 της παρούσας αποφάσεως, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πληροί τις επιταγές περί αιτιολογήσεως για τις οποίες έγινε λόγος ανωτέρω.

— Επί του βασίμου του δευτέρου λόγου αναιρέσεως

29 Όσον αφορά το πρώτο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, επιβάλλεται η επισήμανση ότι το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, με τη σκέψη 71 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή δεν εξέτασαν τη δυνατότητα παροχής μερικής προσβάσεως στα επίδικα έγγραφα.

30 Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει πάντως ότι τα όργανα υποχρεούνται, βάσει τόσο των αποφάσεων 93/731 και 94/90 όσο και της αρχής της αναλογικότητας, να εξετάζουν αν πρέπει να παρασχεθεί δυνατότητα μερικής προσβάσεως στα στοιχεία που δεν καλύπτονται από τις εξαιρέσεις και ότι, ελλείψει τέτοιας εξετάσεως, μια απόφαση περί απορρίψεως αιτήματος προσβάσεως σε έγγραφο πρέπει να ακυρώνεται ως ενέχουσα πλάνη περί το δίκαιο (όσον αφορά την απόφαση 93/731, βλ. την προπαρατεθείσα απόφαση Συμβούλιο κατά Hautala, σκέψεις 21 έως 31).

31 Κακώς το Πρωτοδικείο κατέληξε, με τη σκέψη 71 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι μια τέτοια πλάνη περί το δίκαιο δεν συνεπάγεται την ακύρωση των επίδικων αποφάσεων, διότι, μετά τις διευκρινίσεις που παρέσχε το Συμβούλιο και η Επιτροπή κατά την ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασία και συνεκτιμωμένης της φύσεως των οικείων εγγράφων, η εν λόγω πλάνη ουδεμία επίπτωση είχε στο αποτέλεσμα της εκτιμήσεως των κοινοτικών αυτών οργάνων.

32 Όπως εξήγησε ο γενικός εισαγγελέας με τα σημεία 59 και 62 των προτάσεών του, το να παρασχεθεί στο Συμβούλιο και την Επιτροπή η δυνατότητα να γνωστοποιήσουν στον ενδιαφερόμενο τους λόγους αρνήσεως παροχής δυνατότητας μερικής προσβάσεως σε έγγραφο για πρώτη φορά ενώπιον του κοινοτικού δικαστή στερεί από τις δικονομικές επιταγές που προβλέπουν ρητώς οι αποφάσεις 93/731 και 94/90 την πρακτική αποτελεσματικότητά τους και προσβάλλει σοβαρά τα δικαιώματα του ενδιαφερομένου που έγκεινται, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων, στο ότι κάθε βλαπτική απόφαση πρέπει να αιτιολογείται προκειμένου να παρέχει στον ενδιαφερόμενο επαρκείς ενδείξεις ώστε να γνωρίζει αν η απόφαση είναι επαρκώς αιτιολογημένη ή αν πάσχει ελάττωμα που καθιστά δυνατή την αμφισβήτηση της νομιμότητάς του (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 26ης Νοεμβρίου 1981, 195/80, Michel κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1981, σ. 2861, σκέψη 22).

33 Ο λόγος αυτός αρκεί για να θεωρηθεί ότι ο O. Mattila βασίμως υποστηρίζει ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση είναι νομικώς πεπλανημένη.

34 Κατά συνέπεια, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί κατά το μέτρο που απέρριψε τα αιτήματα του O. Mattila περί ακυρώσεως των επίδικων αποφάσεων, χωρίς να είναι αναγκαία η εξέταση του δευτέρου σκέλους του δευτέρου λόγου αναιρέσεως καθώς και των λοιπών λόγων που προβάλλει ο O. Mattila προς στήριξη της αιτήσεώς του αναιρέσεως.

— Επί των συνεπειών της ακυρώσεως της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως

35 Σύμφωνα με το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, αν η αίτηση αναιρέσεως κριθεί βάσιμη, το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Πρωτοδικείου, οπότε μπορεί είτε το ίδιο να αποφανθεί οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον είναι ώριμη προς εκδίκαση, είτε να την αναπέμψει στο Πρωτοδικείο για να την κρίνει.

36 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι η υπόθεση είναι ώριμη προς εκδίκαση, το Δικαστήριο πρέπει να αποφανθεί οριστικώς επί της διαφοράς.

37 Όπως προκύπτει από τις σκέψεις 30 έως 32 της παρούσας αποφάσεως, οι επίδικες αποφάσεις είναι νομικώς πεπλανημένες, καθόσον εκδόθηκαν χωρίς να έχει εξετασθεί ούτε από το Συμβούλιο ούτε από την Επιτροπή η δυνατότητα μερικής προσβάσεως στα οικεία έγγραφα.

38 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να ακυρωθούν οι αποφάσεις της Επιτροπής και του Συμβουλίου της 5ης και 12ης Ιουλίου 1999, αντιστοίχως, με τις οποίες απαγορεύθηκε στον αναιρεσείοντα η πρόσβαση σε ορισμένα έγγραφα.

Επί των δικαστικών εξόδων

39 Κατά το άρθρο 122, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν η αίτηση αναιρέσεως γίνεται δεκτή και το Δικαστήριο κρίνει το ίδιο οριστικώς τη διαφορά,

αποφαίνεται και επί των εξόδων. Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο έχει εφαρμογή στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 118, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή ηττήθηκαν, πρέπει να καταδικαστούν στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με τα σχετικά αιτήματα του αναιρεσείοντος.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Ακυρώνει την απόφαση του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 12ης Ιουλίου 2001, Mattila κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (Τ-204/99), κατά το μέτρο που απέρριψε τα αιτήματα του O. Mattila περί ακυρώσεως των επίδικων αποφάσεων της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, της 5ης και 12ης Ιουλίου 1999, αντιστοίχως, με τις οποίες απαγορεύθηκε στον αναιρεσείοντα η πρόσβαση σε ορισμένα έγγραφα.**

2) **Ακυρώνει τις επίδικες αποφάσεις.**

3) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως κατά τα λοιπά.

4) Καταδικάζει το Συμβούλιο και την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα της πρωτοβάθμιας δίκης και της αναιρέσεως.

Gulmann Cunha Rodrigues Puissochet

Schintgen Macken

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 22 Ιανουαρίου 2004.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος

Β. Σκουρής